

Reglementarea pieței nu este soluția! Momentan, producția trebuie reglementată și piața reorganizată!

25 august 2022

Energia este o marfă sau un monopol natural al statului?

Creșterea nejustificată a prețului energiei ce duce la pauperizarea cetățenilor a aprins coaliția de guvernare.

Ceea ce ne înspăimântă este faptul că nici unul dintre cele două partide de la putere nu apelează la ideologia pe care o proclamă și că ceea ce ar trebui să fie o piață cu adevărat liberă este dusă în derizoriu. Exemplul concludent este declarația domnului Marcel Ciolacu de acum câteva zile: *„Am văzut că această liberalizare, să nu îi mai spun tâmpită, haotică, cum spune BNR-ul, a dus de fapt la inventarea din nou a băieților deștepți din energie.”*

Ideologia social democrată susține că energia trebuie să fie un monopol natural al statului prin care ar regla economia. Avem exemplul concludent Franța, unde o companie a statului produce, transportă, distribuie și vinde (furnizează) energia electrică.

Ideologia (neo)liberală susține că energia este o marfă care trebuie tranzacționată. Înspăimântător este faptul că promotorii „pieței libere” habar nu au de ceea ce înseamnă o bursă, locul unde se întâlnește cererea cu oferta pentru a determina prețul real al mărfii tranzacționate.

Am explicat de nenumărate ori că ceea ce numim noi „piață liberalizată” (sau burse) nu sunt altceva decât niște butaforii unde acționează companiile de stat ce dețin aproape 80% din producția de energie electrică, iar piața de gaze înseamnă doar doi producători monopolizati (OMV și Romgaz), alături de niște șmecheri, „gulerele albe din energie”, care nu au alt scop decât cel al profitului. „Țară mică, câteva mese!” Statul vrea cât mai mulți bani și ca urmare își numește la conducerea companiilor fel de fel de cetățeni care nu au habar de energie dar care fac tot posibilul de a băga în buget sume imense de bani. Recompensa este mare: niște salarii nemeritate, despre care se spune că ar fi dijmuite de cei care au facilitat numirile. Când știi că ești un impostor în industria energetică taci din gură, ori pentru că nu pricepi ce se întâmplă, ori pentru că nu vrei să renunți la acea jumătate de salariu imens, care oricum e mai mare decât remunerația pe care ai merita-o în postul umil de unde provi. Pentru „șmecherii din energie” lucrurile sunt simple: legislația este făcută de ei și în avantajul lor, pun oamenii lor în posturile de unde își extrag informația și pot influența legislația și decizia pentru a-și maximiza profiturile. Avem

o mulțime de exemple despre care presa a scris dar nici un decident nu a luat nici o măsură. Cleptocrație fără frontiere și corupție strategică! (vă rog citiți articolul de [aici](#))

În ultimile săptămâni am luat toate firmele acreditate ca furnizori de către ANRE și am scos de pe site-ul Ministerului de Finanțe datele raportate: 147 de companii cu cifrele de afaceri și profiturile pe ultimii cinci ani.

La o primă vedere: în anul trecut (2021) cifra de afaceri a industriei energetice romanesti a crescut de la 52,1 miliarde de lei la peste 90 miliarde, profiturile au crescut de la 5,6 miliarde de lei la 8,2 miliarde. Se pare ca pentru anul 2022 totul se va tripla. De anul trecut din martie a început să se manifeste criza energetică în România, cu mult înainte de orice manipulare a piețelor europene de energie cu sursa Kremlin. Trebuie repetat: criza energetică românească nu este o criză generată de Federația Rusă, ci de prostia, incompetența, lăcomia și trădarea decidentilor. (În articolele viitoare voi încerca să analizez datele despre care vă spuneam că le-am colectat mai sus.)

Prima concluzie: **trebuie generată în Europa o discuție serioasă care să dezbată dacă energia este un serviciu general de utilitate publică ceea ce ar însemna un monopol al statului sau o este o marfă tranzacționabilă!** Să nu uităm totuși că în secolul trecut majoritatea țărilor europene aveau o organizare monopolistă de stat a industriilor energetice. La această discuție trebuie invitați mulți specialiști din diverse domenii pentru a stabili dacă din punct de vedere tehnic vom putea stoca această marfă, astfel încât să nu mai fie satisfăcută condiția ca producția să fie egală cu consumul. Vrem sau nu vrem, industria energetică rămâne o industrie de rețea care generează costuri fixe mari. Tehnologiile au evoluat și evoluează, deci trebuie ca specialiștii să ne spună cum va arăta în viitorii ani industria energetică.

Deciziile din ultimile luni au fost proaste!

Schemele de plafonare și compensare adoptate de guvern sunt puse la îndoială de Federația Asociațiilor Companiilor de Utilități din Energie care dă de înțeles că este posibil ca guvernul să nu aibă atâția bani pentru compensări: „Actuala rectificare bugetară nu include sumele necesare pentru acoperirea plafoanelor de preț asumate de statul român pentru perioada aprilie – decembrie 2022 și expune la un risc major capacitatea de a mai funcționa a întregului sector energetic.” Nu credem că este adevărat, dacă ne uităm la profiturile producătorilor de anul trecut, când doar două luni a funcționat o schemă de plafonare și compensare asemănătoare: Romgazul – 2 miliarde de lei, Hidroelectrică – 3 miliarde lei, Nuclearelectrică – 1 miliard lei. Zilele trecute [AFER a revenit cu calculul că statul va câștiga 43 de miliarde de lei](#) din aceste creșteri de preț.

[O analiză pentru piața de gaze a fost făcută de profesorul Dumitru Chisăliță arată](#) că plafonarea a determinat o creștere a prețului de achiziție a energiei de 5,85 ori mai mare

și o creștere a costului de furnizare, a costurilor cu piețele și a profit de 324 de ori mai mari.

Să facem un studiu de caz și pentru "piața" de energie electrică:

Tranzacții se fac pe OPCOM, Bursa Română de Mărfuri și pe Sistemul Electronic de Achizitii Publice (SEAP). SEAP-ul este folosit în special de UAT-uri și companiile de stat. Dacă de [pe OPCOM putem afla volumele tranzacționate, din raportul pe 2021](#), pentru [BRM](#) și [e-licitatie.ro](#) (SEAP) nu avem posibilitatea de a afla care au fost volumele tranzacționate în 2021. O estimare a specialiștilor spune că OPCOM-ul deține 60% din cantitățile tranzacționate.

Anul trecut în România s-au produs 60,109 TWh. Soldul import – export este de 2,1 TWh. Pe OPCOM s-au tranzacționat 63.447 TWh după cum urmează:

		cantitatea tranzactionata pt. 2021 (TWh)
1	PCCB-LE flex	2,361
2	PCCB-NC	1,24
3	PCCB-PC	0
4	PCE-ESRE-CV	0,377
5	PCSU	0
6	PNC	0
7	PCTL	0
8	PC-OTC	31,411
9	PZU	26,86
10	P Intrazilnica	1,198
total		63,447

Fig. 1 – Cantitatea de energie electrică tranzacționată pe OPCOM în 2021 (sursa: [raportul pe 2021 OPCOM](#))

Constatăm că numai prin OPCOM aceeași marfă a fost tranzacționată de mai multe ori. Dacă am avea și cantitățile de energie tranzacționate prin BRM și SEAP, am putea constata că aproximativ 40% din energia electrică produsă și importată a fost tranzacționată de mai multe ori. Numai companiile de furnizare realizează o astfel de succesiune: o cumpărare urmată de o vânzare.

Oricât de mari sunt profiturile obținute de companiile de stat care produc aproape 80% din energie, acestea au fost dijmuite de companiile de furnizare care și-au împărțit piața după cum urmează.

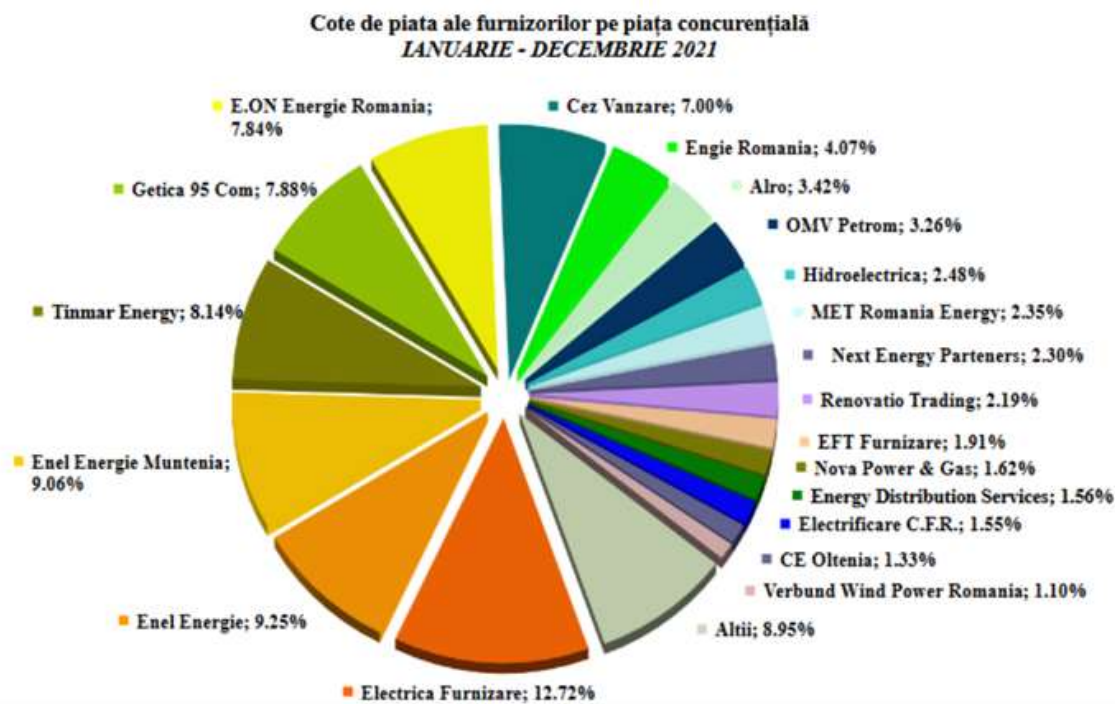

Fig. 2 – Impartirea pietei de energie (sursa: [EFT Furnizare](#))

În competiție mai adăugăm că veniturile suplimentare ale producătorilor sunt impozitate cu 80% în timp ce veniturile brokerilor de energie sunt impozitate normal cu 16%. Adică furnizorii au fost scutiți de impozitul pe venitul suplimentar apărut datorită creșterii (nejustificate) a prețurilor din „piețele” de energie.

Pentru a înțelege puterea furnizorilor: nu dam nume, dar știm precis că un deținător de companie de furnizare de energie electrică și gaze a reușit să-și numească doi secretari de stat în domeniul energiei. Cunoscând când că au fost numiți începând cu sfârșitul lui 2019, site-ul Ministerului de Finanțe ne arată că în 2021 cifra de afaceri s-a dublat față de 2019.

O altă categorie de câștigători este cea a producătorilor de energie regenerabilă. Vă imaginați ce profituri au aceștia dacă acum doi – trei ani își permiteau să vândă energia electrică sub un euro / MWh? Zilele acestea aceasta a depășit pe PZU (piața pentru ziua următoare) 600 euro / MWh. Dacă ne uităm care sunt costurile de producție de la hidro, cam 100 de lei / MWh, ne explicăm coșcogeamitea profitul Hidroelectrică. Idem la Nuclearelectrică – cam 170 lei / MWh. Cu gazul e mai greu să se scoată profit, deoarece avem inclus în costul de producție certificatele de CO2. Prețul este cam 1000 lei / MW.

Acesta ar fi un cost marginal al energiei normal. La cărbune e mai scump, cam 1300 lei / MWh.

Exista o soluție?

Eu făcând parte dintr-un mic grup de analiză am propus acum un an ca piața prost organizată să fie suspendată un an și plafonarea să se facă la producător. Măsurile rămân valabile în continuare. În acest an de suspendare se poate schimba legislația piețelor de energie și se pot lua măsuri de creștere a producției, diminuarea importurilor și mărirea gradului de autosuficiență energetică națională.

S-a preferat, cum era normal, varianta propusa de oamenii șmecherilor aflați la butoanele guvernului.

Cum se poate face plafonarea prețului la producătorul de gaze? Avem doi mari producători care acopereau până acum câteva săptămâni cam 96% din producția de gaze (Romgaz și Petrom). Din iunie avem și un producător mediu BSOG. Aceștia știu exact din planul de afaceri pe ce marjă de profit se bazează. Venind această „pleașcă din cer” cu mărirea prețului european la gaze, cum e normal, companiile își „maximizează” profitul. Statul ar putea negocia cu cei trei producători amintiți o marja de profit acceptabilă pentru toate părțile. Mai știm că există un procent din consumul intern ce se importă, care se poate micșora prin extracția gazelor din depozitele de mică adâncime din Marea Neagră și de la Caragele. Se poate face un mix de preț, obținându-se un preț unic național.

La energie electrică este la fel de simplu: Statul deține aproape 80% din producție, deci poate impune pentru fiecare tip de capacitate de producție o marjă de profit firmelor pe care le deține. De asemenea statul poate negocia cu producătorii privați, majoritatea producători din regenerabile, o marjă de profit. Pentru fiecare combustibil folosit ar rezulta un preț de producție. Cunoscând că avem cam 18% producție din cărbune, pe care o putem crește pentru scurt timp până la 20%, că avem 17% producție din gaze, pe care o putem crește până la 20%, că avem 18% producție din nuclear, 28% producție din hidro, 10% producție din eolian, 2% producție din solar, 1% producție din biomasă și balanța import – export e de 3%, importul poate scade până la 2%, se poate realiza în funcție de pondere un mix de preț ce va da un preț unic național pentru a satisface toată cererea. Să nu zică careva că ne întoarcem în anii '90 deoarece la vreme de criză, numai soluții de criză există. Această soluție de criză să fie valabilă numai un an, deoarece credem că „furtuna” energetică europeană generată de Moscova își va micșora intensitatea.

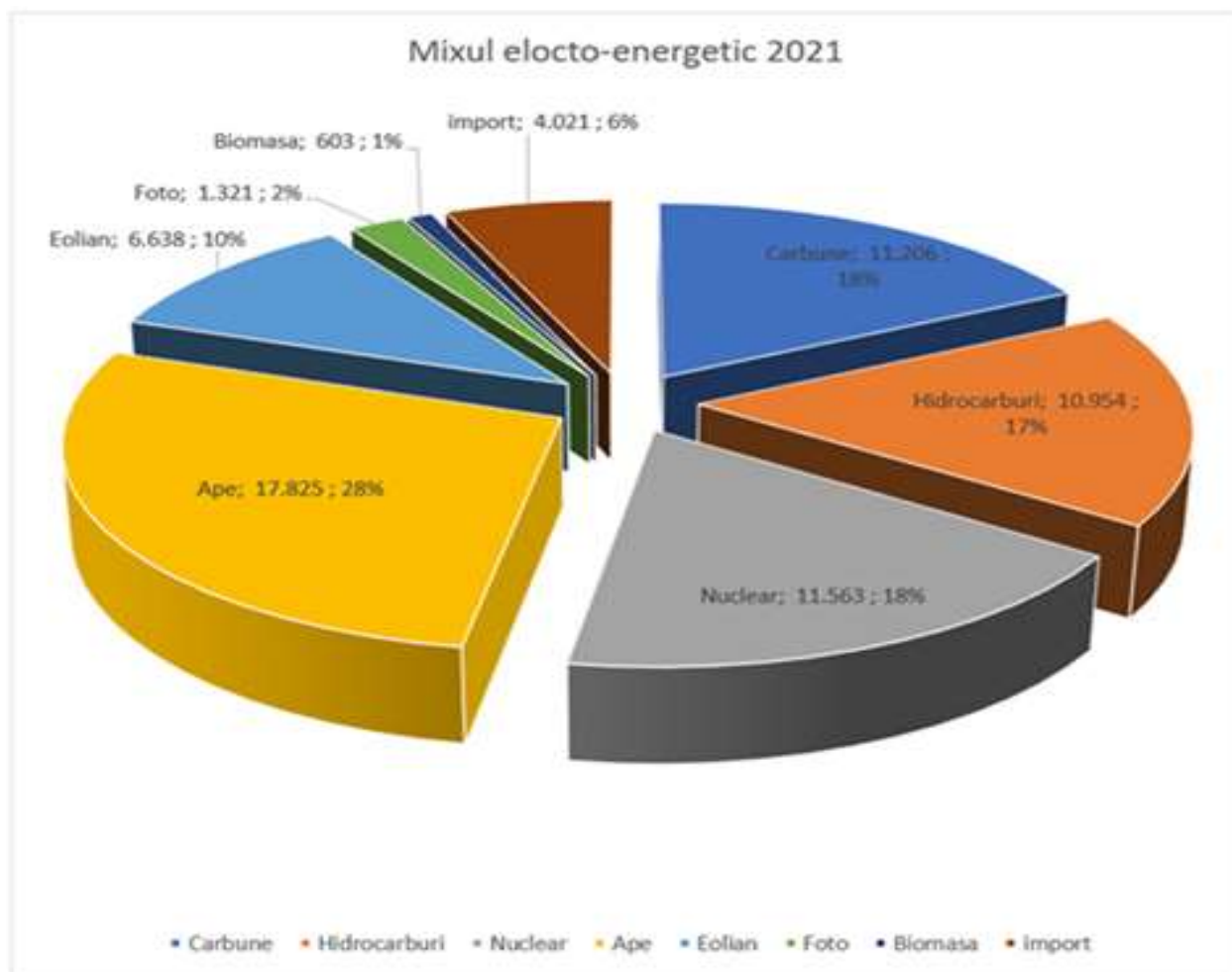

Fig. 3 – Mixul electro – energetic din anul 2021. (date prelucrate de Cosmin Păcuraru din site-ul Transelectrica)

Până una – alta, chit că există această plafonare tot populația plătește o energie mult mai scumpă! Și când spun acest lucru, mă gândesc la companiile care folosesc energie și care nu beneficiază de nici o schemă de plafonare, companii care produc mai scump! Pentru protejarea populației și a companiilor, numai un preț unic ar fi soluția!

Închei amintind că în continuare nu vorbește nimeni despre energia termică și iarna se apropie, nu vorbește nimeni despre creșterile de preț la alimente și medicamente. Românul se va uita în buzunar și va constata că nu va avea bani pentru a-și satisface nevoile imediate. Dar se va mai uita și la spitalele aflate în dificultate, la primăriile și școlile care se vor închide din lipsa banilor alocați energiei.

Sursa: <https://www.contributors.ro/>